

بررسی اثر واسطه مدیریت ریسک بر رابطه بین خصوصیات کمیته

حسابرسی و اعتبار شرکت

سیده صدف موسوی خرمایی^۱

تاریخ پذیرش ۱۴۰۲/۰۱/۳۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۰۲

چکیده

مقصود از انجام این مطالعه تجربی بررسی تاثیرگذاری خصوصیات برجسته کمیته حسابرسی یعنی اندازه و استقلال کمیته بر اعتبار شرکت‌های فعال در بورس تهران با توجه به اثر میانجی مدیریت ریسک است. مطالعه پیش رو از جنبه هدف تحقیقی کاربردی و از جنبه روش از نوع همبستگی - توصیفی می باشد که به جهت تجزیه و تحلیل فرضیه های آن با بهره گرفتن از شیوه داده‌های پانلی از برازش چندمتغیره خطی لجستیک استفاده گشته است. نمونه آماری مطالعه حاضر مشتمل بر ۱۲۰ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ است که به نحوه غربالگری به دست آمده‌اند. نتایج پایانی تحلیل های آماری نشان از آن دارد که استقلال کمیته حسابرسی تاثیر معنادار و مثبتی بر اعتبار شرکت دارد. در حالیکه اندازه کمیته فاقد تاثیر معنادار است. در عین حال، بر اساس نتایج حاصله، مدیریت ریسک دارای تاثیر میانجی گر جزئی بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و اعتبار شرکت است.

کلمات کلیدی: استقلال کمیته حسابرسی، اندازه کمیته حسابرسی، مدیریت ریسک، اعتبار

شرکت

---

^۱کارشناسی رشته حسابداری، دانشگاه قدسیه، ساری، ایران

۱- مقدمه

رسوایی های مالی، روش های تجارت و از دست دادن اعتماد سرمایه گذاران موجب بالارفتن اهمیت شهرت مطلوب شرکتهای به عنوان تضمینی برای عملکرد آنها شد. امروزه ایجاد یک شهرت مطلوب شیوه ای برای دستیابی به کامیابی پایدار و افزایش سود تجاری قلمداد می گردد (هال و لی، ۲۰۱۴).

محققان فراوانی بر این عقیده هستند که شهرت شرکتی باعث ایجاد ارزش های استراتژیکی برای آن بنگاه می گردد. چرا که شهرت شرکت بر اساس انتظارات در مورد توانایی شرکت برای برآورده ساختن منافع متفیعین بیان می گردد (پرز-کورنچو و همکاران، ۲۰۲۱).

امروزه مدیریت ریسک به عنوان یک ابزار هوشمند مدیریتی و محرک اقتصادی مهم مورد توجه صاحبان سرمایه، مدیران سازمان ها، شرکت ها و تصمیم گیرندگان قرار گرفته است. هدف مدیریت ریسک، کنترل پیامدهای نامطلوب ناشی از تحمل ریسک است. مدیریت ریسک بنگاه یا دیدگاهی سیستماتیک، از ریسک های موجود در یک صنعت و بنگاه تجاری حداکثر ارزش را ایجاد می نماید (پورتر، ۲۰۱۸).

از دیدگاه هولتون (۲۰۰۴)، ریسک عبارتست از شرایطی که در آن، بر فرآیند فعالیت ها و عدم اطمینان همراه است. سازمان ها در طول فعالیت خود با ریسک های مختلفی مواجه می شوند که این ریسک ها باید مدیریت شوند. ریسک های محرک بیرونی شامل ریسک های مالی (از قبیل ریسک های مربوط به استانداردهای حسابداری، نرخ های بهره، مبادلات خارجی و اعتبار مشتریان) و ریسک های محیط بازار (شامل ریسک های مربوط به محیط اقتصادی، توسعه تکنولوژی، رقابت، تقاضای مشتری و الزامات قانونی) می باشند. ریسک های با محرک داخلی نیز شامل ریسک های مربوط به کنترل ها و محیط کنترلی، تقلب، نقدینگی، سرمایه گذاری، سیستم اطلاعات حسابداری و منابع انسانی می باشند. همچنین مولر (۲۰۰۹)، ریسک هایی که باید مدیریت شوند را به ریسک های استراتژیک، عملیاتی، مالی و اطلاعاتی تقسیم بندی نموده است. مثال های فوق از تقسیم بندی ریسک بیانگر آن است که شرکت ها برای نیل به اهدافشان باید ریسک های مختلفی را مدیریت کنند. بنابراین مدیریت ریسک واحد تجاری فرآیندی است که توسط مدیران ارشد به کار گرفته می شود تا بدان وسیله استراتژی شرکت بیان شود، رویدادهایی که واحد تجاری را تحت

_____ بررسی اثر واسطه مدیریت ریسک بر رابطه بین خصوصیات کمیته...

تاثیر قرار می دهند شناسایی شوند، ریسک های مربوطه شناسایی و مدیریت شده و اطمینان معقولی از دستیابی واحد تجاری به اهدافشان فراهم کنند(رامنی و استانبارت، ۲۰۱۵).

در سال های گذشته، مقوله مدیریت ریسک توسط مدیر ارشد اجرایی تحت عنوان مامور ارشد ریسک هدایت می شود و مسئولیت آن به عهده مدیران اجرایی مهم است که از طریق نظارت بر معیارهای ریسک و تعییت محدودیت هایی بر این معیارها، اعمال می شود(رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۶).

از طرفی به نظر می رسد که کمیته حسابرسی به عنوان ارکان مهم حاکمیت شرکتی، عواملی تعیین کننده بر ریسک و بازده شرکت باشند. چراکه شرکتها و سهامداران برای نظارت دقیق تر بر زمینه هایی همچون ریسک، جلوگیری از اتلاف منابع شرکت و رعایت الزامات قانونی بر قضاوت اعضای کمیته حسابرسی اتکا می کنند. بدین ترتیب یک کمیته حسابرسی با کارکرد بالا قادر خواهد بود تا تضامین لازم را برای سهامداران و سرمایه گذاران فراهم آورد و در نتیجه اعتبار و شهرت شرکت را بهبود بخشد (زمان، ۲۰۲۱).

در مجموع از آنچه بیان شد می توان اینگونه استنباط کرد که کمیته های حسابرسی با توان فنی بالای خود قادر خواهند بود تا ضمن کنترل رفتار فرصت طلبانه مدیران، باعث افزایش شفافیت اطلاعاتی، عملکرد بهینه و در نتیجه رشد ابعاد شرکت شوند. با این حال تحقیقی در بورس اوراق بهادار تهران که این مسئله را به صورت تجربی اثبات کرده باشد وجود ندارد. از این رو مسئله اصلی این تحقیق آن است که ویژگی های کمیته حسابرسی چه تاثیری بر ابعاد و شهرت شرکت داشته و نقش مدیریت ریسک در این زمینه چیست؟

۲- مبانی نظری تحقیق:

ریسک

ضرر بالقوه قابل اندازه گیری یک سرمایه گذاری را ریسک می نامند. وستون و همکاران در بیان ریسک یک دارایی می نویسند: «ریسک یک دارایی عبارت است از تغییر احتمالی بازده آتی ناشی از آن دارایی».

انواع ریسک

الف) ریسک ساده و سوداگرانه

به ریسک های ناشی از تحقق خطرات قهری چون زلزله، سیل، طوفان، آتش سوزی، انفجار، جنگ، شورش و اعتصاب، ریسک های ساده و به ریسک های ناشی از فعالیت های عموماً مالی مانند خرید و فروش سهام و سرمایه گذاری، ریسک سوداگرانه گفته می شود (ایثاری به نقل از سیاسی، ۱۳۹۰).

ب) ریسک تجاری و مالی

ریسک بازار سرمایه یا ریسک مالی، ریسکی است که مربوط به نوسان پذیری نرخ بازده اوراق بهادار است و می تواند بر نرخ بازده بازار سرمایه نیز اثر بگذارد. ریسک بازار محصول یا ریسک تجاری، با عواملی سروکار دارد که به جریان های نقدی عملیاتی شرکت مربوط می شود. این ریسک به تصمیمات عملیاتی و استراتژیک مدیران که بر درآمدها و هزینه های شرکت اثر بگذارند، بستگی دارد (همان).

ج) ریسک سیستماتیک و ریسک غیرسیستماتیک

این نوع تقسیم بندی بیشتر در مورد اوراق مالی مصداق پیدا می کند. خطراتی که یک شرکت برای به دست آوردن بازده بیشتر با آن روبه روست، از طرفی به شرایط جامعه و بازار به صورت کلی (تحولات سیاسی، شرایط اقتصادی، آشوب و جنگ، دوران های اقتصادی و...) و از طرف دیگر، به وضعیت داخلی شرکت نظیر مدیریت شرکت، قیمت محصول، مسائل بازاریابی، مسائل حقوقی، وضعیت سرمایه و... بستگی دارد. خطراتی که مربوط به کل فعالیت هاست، ریسک سیستماتیک، و آن قسمت از خطر که مختص هر شرکت و فعالیت است، ریسک غیرسیستماتیک نامیده می شود. این قسمت از ریسک را می توان به وسیله تنوع بخشی به مجموعه سرمایه گذاری، حذف نمود (اسکندری و حسینی، ۱۳۸۰).

کمیته حسابرسی

کمیته حسابرسی از اجزای ارکان راهبری بنگاه تلقی می شود و عاملی تعیین کننده در روند گزارشگری مالی است، که اعتبار صورت های مالی حسابرسی شده را افزایش می دهد. هر عضو کمیته حسابرسی، برای انجام وظایف خود به شناخت درست و آشکار وظایف خود با توجه به منشور فعالیت کمیته و سایر الزامات قانونی نیاز دارد

کمیته حسابرسی به عنوان یکی از ارکان اصلی نظام راهبری شرکتی و همچنین یکی از مهم ترین کمیته های تخصصی هیئت مدیره، موجب تقویت، سلامت و کیفیت گزارشگری

_____ بررسی اثر واسطه مدیریت ریسک بر رابطه بین خصوصیات کمیته...

مالی، بهبود کیفیت کنترل‌های داخلی، بهبود عملکرد حسابرسان، کمک به هیئت مدیره برای ایفای مسئولیت پاسخ‌گویی و اطمینان از انطباق فعالیت‌های این واحدها با قوانین و مقررات آمره و همچنین موجب جلوگیری از اعمال غیرقانونی مدیریت می‌شود (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۳).

کمیته حسابرسی باید به نحوی مناسب برای انجام وظایف خود ایفای نقش کند. یک منشور شفاف و مکتوب به کمیته و دیگران در درک مسئولیت‌های آن‌ها کمک می‌کند. هدف از تشکیل کمیته حسابرسی، کمک به ایفای مسئولیت نظارتی هیئت مدیره و بهبود آن جهت کسب اطمینان معقول از موارد زیر می‌باشد:

- اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی،
- سلامت گزارشگری مالی،
- اثربخشی حسابرسی داخلی،
- استقلال حسابرس مستقل و اثربخشی حسابرسی مستقل و
- رعایت قوانین، مقررات و الزامات.

ویژگی‌های کمیته حسابرسی

الف) اندازه کمیته حسابرسی

دالتون و همکاران، (۱۹۹۹)، دریافتند که بین اندازه کمیته حسابرسی و وظیفه‌ی نظارتی کمیته حسابرسی رابطه‌ای مستقیم وجود دارد و هرچه اندازه‌ی کمیته‌ی حسابرسی بزرگتر باشد، عملکرد شرکت بهتر خواهد بود زیرا وظیفه‌ی نظارتی کمیته حسابرسی بهتر انجام خواهد شد.

ب) استقلال کمیته حسابرسی

بر اساس نظر پرسونز، (۲۰۰۵)، عضوی از کمیته حسابرسی، مستقل نامیده می‌شود که هیچ‌گونه رابطه‌ی شخصی یا مالی با شرکت و یا مدیران اجرایی شرکت نداشته باشد. همچنین پرسونز معتقد است که احتمال بروز تقلب زمانی کاهش می‌یابد که کمیته حسابرسی از استقلال برخوردار باشد.

ج) تخصص اعضای کمیته حسابرسی

هیئت نظارت عمومی (۱۹۹۴)، نشان داد که در صورتی کار کمیته حسابرسی اثربخش خواهد بود که اعضای کمیته حسابرسی در حوزه‌های حسابداری، حسابرسی، کنترل داخلی

گزارشگری مالی متخصص باشند. بر اساس آیین رفتار حرفه‌ای راهبری شرکت‌های سهامی مالزی حداقل یکی از اعضای کمیته حسابرسی باید در حیطه‌ی حسابداری یا خدمات مالی مشغول کار باشد.

د) تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی

ابوت و همکاران (۲۰۰۳ و ۲۰۰۴)، نشان دادند که کمیته‌ی حسابرسی با تعداد جلسات حداقل چهار جلسه در سال، احتمال ارائه مجدد صورت‌های مالی نادرست را کاهش می‌دهد. پرسونز (۲۰۰۹)، دریافت که هرچه تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی افزایش یابد، افشای داوطلبانه اخلاق توسط شرکت‌ها نیز افزایش می‌یابد.

پیشینه تحقیق

تحقیقات خارجی

رید و همکاران (۲۰۱۵)، به بررسی اثر تغییرات اخیر در گزارشگری حسابرس و کمیته حسابرسی بر کیفیت حسابرسی در بریتانیا پرداختند. معیار آنها برای کیفیت حسابرسی، اقلام تعهدی غیرعادی و تلاش برای تحقق انتظارات تحلیلگران از سود شرکت بود. آنها نشان دادند اگرچه حق الزحمه‌های حسابرسی بعد از تغییرات اخیر افزایش یافته است، این افزایش با افزایشهای سال قبل تفاوت بااهمیتی ندارد. بنابراین تغییرات اخیر در نحوه گزارشگری باعث افزایش حق الزحمه حسابرسی نشده است. آنها همچنین شواهدی برای اثر منفی تغییرات اخیر بر ارائه دیر هنگام گزارشهای حسابرسی نیافتند. در نهایت آنها دریافتند که تغییرات اخیر باعث افزایش کیفیت حسابرسی و همچنین عدم تحمیل هزینه‌های اضافی به شرکتها شده است.

آبرناتی و همکاران (۲۰۱۶)، در پژوهشی با عنوان «ارتباط بین ویژگی‌های کارشناسان حسابداری کمیته حسابرسی، جایگاه کمیته حسابرسی، گزارشگری مالی به موقع مالی از سهامداران»، نتیجه گرفتند که اولاً، تخصص کمیته حسابرسی به بهبود گزارشگری به موقع کمک می‌کند و ثانیاً، تخصص مالی حسابداری موجب افزایش اثربخشی کمیته حسابرسی می‌شود.

نتایج پژوهش ولامینک و سارنس (۲۰۱۷)، با عنوان «مدیریت سود و ویژگیهای کمیته حسابرسی»، با توجه به ضرایب همبستگی پیرسون و اسپیرمن دو همبستگی معنادار بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل یافت. اول اینکه یک همبستگی منفی و معنادار بین اقلام

تعهدی اختیاری و تناسب اعضای مستقل در کمیته حسابرسی مشاهده شد. دوم اینکه یک همبستگی منفی و معنادار بین اقلام تعهدی اختیاری و تناسب اعضای کمیته حسابرسی یافت شد که دارای بیش از سه سال سابقه مدیریت در سایر شرکتها بودند. علاوه بر این، همبستگیهای معنادار بین متغیرهای مستقل یافت شد. مثلاً، همبستگی های مثبت و معنادار بین اندازه شرکت و تعداد جلسات وجود دارد. می توان همچنین مشاهده کرد که شرکتهای بزرگتر که دارای تعداد اعضای کمیته حسابرسی بیشتری بودند، تعداد جلسات بیشتری داشته اند.

باجرا و کادز (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان «صلاحیت کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشات مالی»، با بررسی همزمان اثر دو شاخص استقلال و دانش کمیته حسابرسی به عنوان متغیری واحد تحت عنوان صلاحیت کمیته حسابرسی، به این نتیجه رسیدند که صلاحیت کمیته حسابرسی اثر مثبتی بر کیفیت گزارشات مالی دارد. در حالی که به طرز شگفت انگیز، اثر وجود کمیته حسابرسی منفی است. این یافته ها نشان می دهد که وجود کمیته حسابرسی یک شرط لازم برای ارتقای کیفیت گزارشگری مالی است اما شرط کافی نیست.

نورقها و همکاران (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان اثر اختصاصی ریسک های مالی بر مدیریت سود، شواهدی از مالزی و تایلند را بررسی کردند. هدف اصلی آنها بررسی تفاوت میانگین های مدیریت سود اهرم مالی، بحران مالی و جریان نقد آزاد بین دو کشور مالزی و تایلند بود. بر این اساس تعداد ۳۲۵ شرکت از کشور مالزی و ۲۲۴ شرکت از کشور تایلند مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین های مدیریت سود، اهرم مالی و بحران مالی بین دو کشور وجود دارد.

تای و همکاران (۲۰۱۸)، در مطالعه به بررسی اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی و اعضای هیئت مدیره بر مدیریت ریسک شرکتهای فعال در حوزه بیمه پرداختند. آنها با مطالعه شرکتهای فعال در بازار سرمایه «اس اند پی ۵۰۰» در خلال سالهای ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰ به این نتیجه دست یافتند که ویژگی های هیئت مدیره، نقش مهمی در تصمیم گیری های شرکتهای بیمه ای و به تبع آن ایجاد و مدیریت ریسک آنها دارد. آنها همچنین دریافتند که این اثرگذاری در قبال کمیته حسابرسی قوی تر است.

آمروسی و آلاز (۲۰۱۸)، نیز تحقیقی با عنوان «ریسک شهرت: پیش‌بینی و مدیریت شکست شهرت» انجام دادند. این مطالعه به ویژگی‌های شهرت در زمینه یک شرکت کوچک و متوسط (SME) و خطرات مرتبط با آن می‌پردازد. مفهوم شهرت را بیان می‌کند و چالش‌های شهرت را برای SME ها برجسته می‌کند. بر اساس مفهوم شهرت را می‌توان هم به‌عنوان ترجمه شهرت یا آشنایی سازمان و هم به‌عنوان نظرات مطلوبی که نسبت به آن ایجاد می‌شود، دید. شهرت خوب، به ویژه از طریق اعتمادی که ایجاد می‌کند، باعث اطمینان و تسهیل تماس و همچنین توسعه روابط می‌شود. در چارچوب خاص SME ها، شهرت یک موضوع بسیار مهم است و می‌تواند اهرمی برای ایجاد این حداقل اعتماد با سهامداران مختلف شرکت باشد. این مطالعه دو خطر اصلی شهرت را که SME ها با آن مواجه هستند، یعنی خطر فقدان شهرت و خطر شکست شهرت، بررسی می‌کند. چندین محرک عملیاتی را تجزیه و تحلیل می‌کند که می‌تواند به SME ها کمک کند تا شهرت خود را افزایش دهند و حفظ کنند.

پرز-کورنچو و همکاران (۲۰۲۱)، تحقیقی با عنوان «چگونه شهرت شرکت را مدیریت کنیم؟ اثر سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی و کمیته‌های حسابرسی بر شهرت شرکت»، انجام دادند. نتایج مطالعه برای نمونه‌ای از شرکت‌های اسپانیایی فهرست شده، از استدلال‌های مشاوران حمایت می‌کند که سیستم مدیریت ریسک ابزار مفیدی برای مدیریت شهرت شرکت است. نتایج همچنین نشان می‌دهد که استقلال کمیته حسابرسی شهرت شرکت را از طریق سیستم مدیریت ریسک بهبود می‌بخشد. در نهایت، یافته‌های مطالعه همچنین رابطه مثبتی بین میانگین سطح تحصیلات مدیران مستقل کمیته حسابرسی و کیفیت سیستم مدیریت ریسک نشان می‌دهد. این نتایج شواهدی را ارائه می‌کند که سیستم‌های مدیریت ریسک بسترهایی برای مدیریت شهرت شرکت هستند و اهمیت کمیته حسابرسی را به‌عنوان ناظر سیستم مدیریت ریسک و به‌عنوان ضامن شهرت شرکت نشان می‌دهد.

تحقیقات داخلی

تاری وردی و دامچی (۱۳۹۲)، در پژوهشی به بررسی رابطه مدیریت ریسک و عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازند. بر این اساس، اطلاعات مربوط به صورت‌های مالی ۸۷ شرکت در آزمون فرضیه‌ها مورد استفاده قرار گرفت. نتایج

این تحقیق نشان می دهد که دو متغیر از عوامل مدیریت ریسک یعنی، رقابت صنعت و اندازه شرکت با عملکرد شرکت رابطه مثبت دارند. در مقابل، دو متغیر دیگر از عوامل مدیریت ریسک یعنی، عدم اطمینان محیطی و نظارت هیات مدیره با عملکرد شرکت رابطه ندارند. افزون بر این، نتیجه آزمون فرضیه اصلی نشان می دهد در کل، مدیریت ریسک با عملکرد شرکت رابطه ندارد.

اعطایی زاده و همکاران (۱۳۹۳)، در پژوهشی به بررسی نقش کمیته حسابرسی در کیفیت گزارشگری مالی در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. به زعم این محققان، گزارشگری مالی عبارت است از گزارش اطلاعات حسابداری یک بنگاه به استفاده کننده آن اطلاعات. به طور کلی، اصطلاح «گزارشگری مالی» به معنی گزارش صورت های مالی و سایر اطلاعات انتشار یافته توسط یک واحد تجاری به اشخاص ثالث، مانند سهامداران، بستانکاران، مشتریان، سازمان های دولتی و عموم مردم است. بدون شک مهم ترین عنصر گزارشگری مالی، سودمندی گزارش های مالی است. گزارش های مالی باید مربوط، اتکاپذیر و قابل فهم باشند. این موارد، عناصر اصلی زنجیره تأمین گزارشگری مالی هستند. که کمیته حسابرسی و حسابرسان داخلی و حسابرسان مستقل به کیفیت این گزارش می توانند کمک زیادی نمایند. هدف آنها در این مطالعه ارائه مباحث تئوریک در رابطه با نقش کمیته حسابرسی در جهت افزایش کیفیت گزارشگری مالی می باشد.

دارابی و اجتهادی (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان « بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، بیان می کنند که کمیته حسابرسی یکی از کمیته های مهم هیئت مدیره است که نقش مهمی در فرایند گزارشگری مالی شرکت دارد. کمیته حسابرسی که دارای افراد متخصص باشد، اثربخشی بیشتری خواهد شد. نتایج پژوهش آنها نشان میدهد، تخصص رئیس کمیته حسابرسی و کمیته حسابرسی در صنعت، ارتباط مثبت و معنیداری با کیفیت گزارشگری مالی دارد.

نجفی مقدم (۱۳۹۴)، در تحقیقی به بررسی رابطه میان ریسک جریان وجوه نقد عملیاتی با ریسک سیستماتیک در بورس اوراق بهادار تهران پرداخت. وی اعلام میکند که در این پژوهش، هدف بررسی توانایی جریان وجوه نقد در توضیح تغییرات ریسک سیستماتیک است. لذا در این مطالعه با استفاده از مدل رگرسیونی پنل دیتا رابطه بین

ریسک جریان وجوه نقد عملیاتی با ریسک سیستماتیک در بورس اوراق بهادار تهران (برای ۱۵۷ شرکت)، در سالهای ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ بررسی شد و در نهایت این نتیجه حاصل گردید که بین ریسک جریان وجوه نقد عملیاتی و ریسک سیستماتیک در بورس تهران رابطه معنی داری وجود دارد.

زارعی و قاسمی (۱۳۹۵)، در پژوهشی به بررسی اثر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی در بورس اوراق بهادار ایران پرداختند. در این پژوهش اثر ویژگی‌های کمیته حسابرسی همچون استقلال، تخصص اعضا، سابقه مدیریت اعضا و تعداد اعضای کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی مورد بررسی قرار گرفته است. این پژوهش از نظر هدف جز پژوهش‌های بنیادی تجربی و از نظر ماهیت از نوع هبستگی است. بدین ترتیب اطلاعات مورد نیاز از صورت‌های مالی شرکت‌ها براساس اطلاعات بورس اوراق بهادار تهران و دیگر منابع از جمله نرم‌افزار ره‌آورد نوین جمع‌آوری شده و برای تعیین نمونه آماری، از روش حذف سیستماتیک استفاده شده و در نهایت ۱۲۱ شرکت در بازه زمانی ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش برای بررسی کیفیت گزارشگری مالی از متغیر مدیریت سود استفاده شده است، نتایج به دست آمده از آزمون فرضیه‌های پژوهش‌شان می‌دهد که بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی همچون استقلال، تخصص اعضا، سابقه مدیریت اعضا و تعداد اعضای کمیته حسابرسی با مدیریت سود رابطه‌ای وجود ندارد.

دارابی و اجتهادی (۱۳۹۵)، در پژوهش خود با عنوان «[بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی](#)»، بیان می‌کنند که کمیته حسابرسی یکی از کمیته‌های مهم هیئت مدیره است که نقش مهمی در فرایند گزارشگری مالی شرکت دارد. کمیته حسابرسی که دارای افراد متخصص باشد، اثربخشی بیشتری خواهد شد. در تحقیقات قبلی به موضوع تخصص کمیته حسابرسی در صنعت کمتر توجه شده است. هدف این مقاله، بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. تخصص کمیته حسابرسی از طریق تخصص رئیس کمیته و اعضای کمیته حسابرسی اندازه‌گیری شده است. کیفیت گزارشگری مالی نیز با استفاده از باقیمانده‌های مدل کوهن (۲۰۰۶) اندازه‌گیری شده است. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۱۶ شرکت پذیرفته شده در بورس

_____ بررسی اثر واسطه مدیریت ریسک بر رابطه بین خصوصیات کمیته...

اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲ می‌باشد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد، تخصص رئیس کمیته حسابرسی و کمیته حسابرسی در صنعت، ارتباط مثبت و معنی‌داری با کیفیت گزارشگری مالی دارد.

رضا زاده و همکاران (۱۳۹۷)، در تحقیقی، به بررسی ارتباط بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و تجدید ارائه صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. این ویژگی‌ها شامل استقلال، اندازه و تخصص اعضای کمیته حسابرسی است. برای بررسی تجربی این موضوع نمونه‌ای متشکل از ۱۳۶ شرکت (۵۴۴ مشاهده) پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب و داده‌های آنها طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ تحلیل شد. برای آزمون فرضیه‌ها از الگوی لاجیت (رگرسیون لجستیک) استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد بین استقلال و تخصص اعضای کمیته حسابرسی با تجدید ارائه رابطه منفی و معناداری وجود دارد، در حالی که، بین اندازه کمیته حسابرسی و تجدید ارائه رابطه معناداری وجود ندارد. به‌طور خلاصه، شواهد پژوهش نشان داد ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی اثرگذار هستند و کمیته حسابرسی می‌تواند ساختار کنترل داخلی شرکت را تقویت کند و مسئولیت نظارتی هیئت‌مدیره و اثربخشی حسابرسی مستقل را به‌وسیله کاهش احتمال وقوع ارائه نادرست افزایش دهد.

قادری و همکاران (۱۳۹۷)، در مطالعه با عنوان اثر عامل رفتاری مدیران بر مدیریت ریسک، با بررسی ۱۱۵ شرکت فعال در بازار بورس اوراق بهادار تهران به این نتیجه رسیدند که شیوه‌های مدیریت ریسک سازمانی متأثر از سوگیری‌های رفتاری و بیش‌اطمینانی مدیران بوده و اثربخشی خود را از دست خواهد داد، لذا اثر اطمینان بیش از حد مدیران بر مدیریت ریسک پذیرفته می‌شود.

غلامپور (۱۳۹۹)، تحقیقی با عنوان «بررسی نقش هیئت‌مدیره و کمیته حسابرسی در مدیریت ریسک در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» انجام داد. هدف از انجام این پژوهش بررسی اثرگذاری ویژگی‌های هیئت‌مدیره و کمیته حسابرسی شامل اندازه، استقلال و تخصص آنها بر مدیریت ریسک در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. مطالعه حاضر از حیث هدف کاربردی و از حیث روش از نوع همبستگی می‌باشد که برای تجزیه و تحلیل فرضیه‌های آن با استفاده از الگوی داده‌های

تابلویی از رگرسیون چندمتغیره به روش لجستیک استفاده شده است. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۲۰ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ است که به روش حذف سیستماتیک به دست آمده‌اند. نتایج نهایی مطالعه نشان می‌دهد که از میان شاخص‌های مورد استفاده، تنها اندازه هیئت مدیره اثر معناداری بر مدیریت ریسک شرکت ندارد و باقی شاخص‌ها، اثر معناداری بر مدیریت ریسک دارند. عسگری و قاسمی (۱۴۰۰)، مطالعه‌ی با عنوان «مدیریت ریسک شهرت» انجام دادند. در این پژوهش سعی بر آن که از جوانب گوناگون ریسک شهرت بررسی شده و همچنین چارچوبی برای مدیریت ریسک شهرت ارائه گردد. بدین منظور در ابتدا ریسک شهرت و عوامل اثر گذار بر آن بررسی شده و تفاوت آن با مفاهیمی چون برند بیان شده است. سپس عوامل درگیر در این ریسک و همچنین سطوح از بین رفتن ریسک شهرت بررسی گردیده است. در انتها نیز روش‌هایی برای مدیریت ریسک شهرت معرفی گردیده و مراحل آن تشریح شده است.

۳- فرضیه تحقیق

فرضیه‌ی اول: استقلال کمیته حسابرسی بر اعتبار (شهرت) شرکت تاثیر معناداری دارد.
فرضیه‌ی دوم: اندازه کمیته حسابرسی بر اعتبار (شهرت) شرکت تاثیر معناداری دارد.
فرضیه‌ی سوم: مدیریت ریسک اثر میانجی بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و اعتبار (شهرت) شرکت دارد.
فرضیه‌ی چهارم: مدیریت ریسک اثر میانجی بر رابطه بین اندازه کمیته حسابرسی و اعتبار (شهرت) شرکت دارد.

۴- روش تحقیق

همچنین، مطالعه حاضر از منظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی می‌باشد. تحقیقات کاربردی تحقیقاتی هستند که نظریه‌ها، قانونمندی‌ها، اصول و فنونی را که در تحقیقات بنیادی تدوین می‌شوند را برای حل مسائل اجرایی و واقعی به کار می‌گیرند. این نوع تحقیقات بیشتر بر مؤثرترین اقدام تاکید دارند و علت‌ها را کمتر مورد توجه قرار می‌دهند. این تاکید بیشتر به واسطه آن است که تحقیقات کاربردی به سمت کاربرد عملی دانش هدایت می‌شود (سرمد و همکاران، ۱۳۸۸).

هدف تحقیق

- ۱- بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی بر اعتبار (شهرت) شرکت
- ۲- بررسی اثر واسطه مدیریت ریسک بر رابطه بین ویژگی های کمیته حسابرسی و اعتبار (شهرت) شرکت

قلمرو موضوعی

با توجه به نوع و ماهیت و عنوان موضوع، این تحقیق در زمره تحقیقات حسابداری و حسابرسی است

قلمرو زمانی

بازه زمانی مورد استفاده برای انجام یک تحقیق را قلمرو زمانی آن تحقیق می نامند. از این رو سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ قلمرو زمانی این پژوهش می باشد.

قلمرو مکانی

این بخش بیانگر محیطی است که مطالعه در آن و بر روی اعضای آن صورت می گیرد. از این حیث، قلمرو مکانی این پژوهش بورس اوراق بهادار تهران و شرکتهای فعال در آن خواهد بود.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش را تمامی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می دهند که در طی سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ در بورس اوراق بهادار تهران فعال بوده اند.

به منظور اخذ نمونه مناسب جهت بررسی فرضیه ها و سنجش روابط بین متغیرها، از روش غربالگری از جامعه آماری، استفاده خواهد شد. برای این کار کلیه شرکتهایی که فاقد شرایط زیر باشند از مطالعه خارج می شوند:

۱- به لحاظ نوع فعالیت در رسته شرکتهای مالی و سرمایه گذاری نباشند

۲- پایان سال مالی آنها به ۱۲/۲۹ باشد

۳- اطلاعات مورد نیاز برای انجام این پژوهش را منتشر کرده باشند

۴- توقف نماد معاملاتی بیش از شش ماه نداشته باشند.

روش ها و ابزار گردآوری اطلاعات:

گرد آوری اطلاعات لازم به جهت انجام این مطالعه در دو قسمت صورت میگیرد. در قسمت نخست که مرتبط به مباحث و مفاهیم تئوریک و نظری و علاوه بر این پیشینه تحقیقات خواهد بود از مطالب مندرج در مقالات، کتب و پایان نامه های معتبر و قابل استناد استفاده می شود.

در قسمت دوم و به جهت تدوین اطلاعات مرتبط با متغیرها و عددی سازی آنها، از اطلاعات مرتبط با صورتهای مالی شرکتهای فعال در بازار سرمایه استفاده خواهد شد. بدین منظور و برای این کار از سایت کدال و نرم افزار ره آورد نوین استفاده خواهد شد.

۵-مدل و نحوه اندازه گیری متغیرها:

به منظور بررسی فرضیه اول و دوم تحقیق از مدل کمی زیر استفاده می شود:

مدل ۱: (اثر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته)

$$REP_{i,t} = \alpha + \beta_1 AuditSize_{i,t} + \beta_2 AuditIND_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 GRW_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

همچنین به منظور بررسی اثر میانجی از تکنیک بارون و کنی (۱۹۸۶)، استفاده خواهد

شد که مبتنی بر دو مرحله زیر است:

مدل ۲: (اثر متغیرهای مستقل بر متغیر میانجی)

$$ERM_{i,t} = \alpha + \beta_1 AuditSize_{i,t} + \beta_2 AuditIND_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 GRW_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل ۳: (اثر همزمان متغیرهای مستقل و متغیر میانجی بر متغیر وابسته)

$$REP_{i,t} = \alpha + \beta_1 AuditSize_{i,t} + \beta_2 AuditIND_{i,t} + \beta_3 ERM_{i,t} + \beta_4 LEV_{i,t} + \beta_5 GRW_{i,t} + \beta_6 SIZE_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

۶- تجزیه و تحلیل آماری :

آمار توصیفی

این گزارش به مطالعه کنندگان کمک می کند تا برآوردی نسبت به حدود نوسان متغیرها به عنوان یک دیدگاه کلی دست یابند. انحراف معیار نیز به درک این نکته که پراکندگی داده ها در اطراف میانگین چگونه است می پردازد.

جدول ۴-۱: شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	نقش	بی	کم	میان	میا	انحرا
	متغیر	شینه	ینه	گین	نه	ف معیار
شهرت شرکت	وابسـ	۱	۰	۰/۵۷	۱	۰/۳۲

			۰		ته	
۰/۴۴	۱	/۶۱	۰	۱	میانج	مدیریت ریسک
			۰		ی	
۰/۲۱	۳	/۱۴	۳	۵	مستق	اندازه کمیته
			۳		ل	حسابرسی
۰/۲۹	۶۰	/۶۴	۰/۳	۱	مستق	استقلال کمیته
		۰/	۰		ل	حسابرسی
۰/۹۸	۲۷	/۴۷	/۹۴	/۳۱	کنترل	اندازه شرکت
		۶/	۶	۴	۸	ی
۰/۳۸	۳۹	/۴۱	/۰۹	/۶۹	کنترل	اهرم مالی
		۰/	۰	۰	۰	ی
۱/۱۳	۷۶	/۲۱	/۴۲	/۳۲	کنترل	نرخ رشد فروش
		۰/	۱	-۰	۳	ی

آمار استنباطی

آزمون مانایی

گام دوم قبل از اجرای برازش خطی و در راستای واکاوی معقول و مطلوب بودن پایایی داده ها، بهره گرفتن از آزمونهای چندگانه برای بررسی و تعیین وضعیت مانایی آن ها در طی زمان می باشد. آزمون لوین، لین، چو شاخصی است که در این مطالعه از آن بهره گرفته شد است. بر اساس قاعده در وضعیتی که فرض صفر رد شود داده ها از ایستایی مناسبی برخوردار می باشند که این مسئله در خصوص کلیه متغیرها برقرار است.

جدول ۴-۲: بررسی شرایط مانایی متغیرها

متغیر	آماره	سطح معناداری
	آزمون	آماره آزمون
شهرت شرکت	-۲/۴۴	۰/۰۰۰۵
مدیریت ریسک	-۱۳/۸۷	۰/۰۰۰

۰/۰۰۰	-۶/۴۱	اندازه کمیته حسابرسی
۰/۰۰۰	-۸/۷۴	استقلال کمیته حسابرسی
۰/۰۰۰	-۳۱/۲۰	اندازه شرکت
۰/۰۰۰	-۳۷/۱۲	اهرم مالی
۰/۰۰۰	-۱۸/۱۹	نرخ رشد فروش
۰/۰۰۰	-۴۱/۲۲	شهرت شرکت

آزمون هوسمر - لمشو مدل‌های سه گانه مطالعه

در راستای تعیین خوب بودن برازش صورت گرفته در مدل های سه گانه مطالعه می-توان از آزمون ها و معیارهای متعددی بهره گرفت. از آزمون‌های مطرحی در این زمینه که برای این کار استفاده می‌گردد، آزمون هاسمر - لمشو می باشد. در این آزمون معناداری کلی ضرایب رگرسیون از طریق مقایسه مقدار پیش بینی شده و واقعی متغیر وابسته در گروه-های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. در صورتی که اختلاف بین مقادیر واقعی و پیش-بینی شده متغیر وابسته زیاد باشد (که منجر به رد فرض صفر می شود) برازش مدل ضعیف مدل اتفاق افتاده است. در مقابل تایید فرض صفر نشانگر نیکویی برازش خواهد بود. مسئله ای که در این مطالعه اتفاق افتاده است.

جدول ۴-۳: نتایج آزمون هوسمر - لمشو

مدل	آماره آزمون	احتمال آماره	نتیجه نهایی آزمون
اول	۴/۵۰	۰/۰۶۳۳	فرض صفر تایید شد
دوم	۴/۴۲	۰/۰۶۸۰	فرض صفر تایید شد
سوم	۴/۸۸	۰/۰۶۰۱	فرض صفر تایید شد

آزمون ال. آر مدل‌های پژوهش

_____ بررسی اثر واسطه مدیریت ریسک بر رابطه بین خصوصیات کمیته...

از آزمونهای دیگری که در رگرسیون لجستیک با هدف تعیین مطلوب بودن رگرسیون انجام گرفته استفاده می شود آزمون ال. آر می باشد. این معیار در وضعیتی کلی به مدل برازش شده توجه نموده و در صورتی که با اجرای آزمون فرض صفر تایید نشود مناسب بودن برازش صورت گرفته تایید می شود.

با توجه به موارد مطروحه، نتیجه انجام این آزمون برای هر شش مدل در جدول یکپارچه ۴-۴، ارائه شده است و بر اساس آنچه بدست آمده است مشخص شده است که کلیه برآوردها از لحاظ این آزمون مورد تایید هستند.

جدول ۴-۴: نتایج آزمون ال آر

مدل	آماره آزمون	احتمال آماره	نتیجه نهایی آزمون
اول	۹۲/۱۸	۰/۰۰۰	فرض صفر رد شد
دوم	۹۲/۰۴	۰/۰۰۰	فرض صفر رد شد
سوم	۹۴/۴۰	۰/۰۰۰	فرض صفر رد شد

بررسی نتیجه برازش مدلها و تفسیر فرضیه ها

آنگونه که پیشتر توضیح داده شد پس از اطمینان از حصول شرایط مناسب برای انجام رگرسیون لجستیک و همچنین اطمینان از کیفیت مناسب رگرسیون صورت گرفته، می توان با استفاده از آزمون Z نسبت به تفسیر روابط و فرضیه ها اقدام کرد. آنچه بیان شد این پژوهش چهار فرضیه دارد که دو مورد اول آن به بررسی اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر اعتبار شرکت می پردازد و دو مورد بعدی نیز اثر میانجی مدیریت ریسک را مورد توجه قرار داده است.

جدول ۴-۵: آزمون معناداری ضرایب گام اول تکنیک بارون و کنی

(بررسی اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر اعتبار شرکت)

متغیر	ضرایب	آماره	سطح
-------	-------	-------	-----

معناداری			
عدد ثابت	۰/۰۷	۱/۲۹	۰/۱۹۷۵
اندازه کمیته حسابرسی	۰/۰۳	۰/۸۸	۰/۳۶۸۹
استقلال کمیته حسابرسی	۰/۳۲	۴/۷۶	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۰/۰۹	۳/۳۹	۰/۰۰۴۲
اهرم مالی	-۰/۰۸	-۲/۳۲	۰/۰۲۶۹
نرخ رشد فروش	۰/۱۹	۲/۸۸	۰/۰۱۸۸
ضریب مک فادن	۰/۴۶		

نتایج بررسی گام اول تکنیک بارون و کنی:

گام اول این تکنیک معادل فرضیه اول و دوم پژوهش است. آنچنانکه می توان مشاهده کرد ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی مثبت ($\beta = 0/03$) ولی به لحاظ آماری فاقد معناداری ($sig = 0/3689$) است. بنابراین فرضیه اول مطالعه مبنی بر تاثیر معنادار اندازه کمیته حسابرسی بر اعتبار شرکت رد می شود.

در عین حال، بر اساس نتایج، می توان مشاهده کرد ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی مثبت ($\beta = 0/32$) و بر خلاف مورد قبل معنادار است ($sig = 0/000$) است. بنابراین فرضیه دوم مطالعه مبنی بر تاثیر معنادار استقلال کمیته حسابرسی بر اعتبار شرکت تایید می شود.

در ادامه و آنچنانکه در تشریح تکنیک بارون و کنی (۱۹۸۶)، بیان شد در مرحله دوم، بررسی معنادار بودن تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر میانجی است. با توجه به آنکه در این بخش متغیر مدیریت ریسک به عنوان متغیر وابسته مدل نقش آفرینی می کند و با توجه به موهومی بودن آن، همچنان از رگرسیون لجستیک استفاده می شود. نتایج این فرآیند در جدول بعد نمایش داده شده است.

جدول شماره ۴-۶: آزمون معناداری ضرایب گام دوم تکنیک بارون و کنی

(بررسی تاثیر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک)

متغیر	ضرایب	آماره	سطح معناداری
عدد ثابت	۰/۰۶	۱/۴۴	۰/۱۰۲۹
اندازه کمیته حسابرسی	۰/۰۳	۰/۹۱	۰/۲۹۸۵
استقلال کمیته حسابرسی	۰/۴۱	۴/۳۶	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	-۰/۰۹	-۲/۳۵	۰/۰۲۳۱
اهرم مالی	-۰/۱۱	-۳/۰۳	۰/۰۰۸۵
نرخ رشد فروش	۰/۲۶	۱/۹۹	۰/۰۳۲۵
ضریب مک فادن		۰/۴۸	

نتایج بررسی گام دوم تکنیک بارون و کنی:

آنچنانکه می توان مشاهده کرد ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی مثبت ($\beta = 0/03$) ولی به لحاظ آماری فاقد معناداری ($\text{sig} = 0/2985$) است. بنابراین این متغیر مستقل تاثیر معناداری بر متغیر میانجی مدل یعنی اعتبار شرکت ندارد. بنابراین فرض تاثیر میانجی گرانه مدیریت ریسک بر رابطه بین اندازه کمیته حسابرسی و اعتبار شرکت به طور کامل منتفی است. بنابراین فرضیه سوم مطالعه رد می شود..

در عین حال، بر اساس نتایج، می توان مشاهده کرد ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی مثبت ($\beta = 0/41$) و بر خلاف مورد قبل معنادار است ($\text{sig} = 0/000$) است. بنابراین فرض تاثیر میانجی گرانه برای متغیر مدیریت ریسک بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و اعتبار شرکت قابل پذیرش است و بری بررسی نوع آن نیاز به اجرای مدل سوم که همان گام سوم تکنیک بارون و کنی می باشد است.

در آخرین بخش و همانطور که در تشریح تکنیک بارون و کنی (۱۹۸۶)، بیان شد در مرحله آخر، بررسی معنادار بودن تاثیر همزمان متغیرهای مستقل و متغیر میانجی بر متغیر وابسته است. با توجه به موهومی بودن متغیر وابسته یعنی اعتبار شرکت، همچنان از رگرسیون لجستیک برای تحلیل استفاده می شود. نتایج این فرآیند در آخرین جدول فصل نمایش داده شده است.

جدول شماره ۴-۷: آزمون معناداری ضرایب گام سوم تکنیک بارون و کنی

(بررسی تاثیر همزمان ویژگیهای کمیته حسابرسی و مدیریت ریسک بر اعتبار

شرکت)

متغیر	ضرایب	آماره	سطح معناداری
-------	-------	-------	--------------

عدد ثابت	۰/۰۵	۱/۱۱	۰/۲۱۰۶
اندازه کمیته حسابرسی	۰/۰۳	۰/۸۲	۰/۳۹۲۱
استقلال کمیته حسابرسی	۰/۱۹	۴/۲۸	۰/۰۰۰
مدیریت ریسک	۰/۳۱	۳/۵۲	۰/۰۰۲۱
اندازه شرکت	۰/۰۹	۳/۲۰	۰/۰۰۵۳
اهرم مالی	-۰/۱۰	-۲/۴۹	۰/۰۲۰۹
نرخ رشد فروش	۰/۲۰	۲/۹۳	۰/۰۱۴۲
ضریب مک فادن		۰/۵۳	

نتایج بررسی گام پایانی تکنیک بارون و کنی:

همانگونه که در بخش قبل بیان شد، اثر میانجی گرانه مدیریت ریسک بر رابطه بین اندازه کمیته حسابرسی و اعتبار شرکت به طور کامل منتفی است. این مسئله در گام قبل مشخص شده است.

با این وجود فرضیه چهارم که مؤید تاثیر میانجی مدیریت ریسک بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و اعتبار شرکت است تایید می شود. در عین حال آنچنان که پیداست با وجود اضافه شدن متغیر میانجی مدیریت ریسک به مدل، همچنان متغیر استقلال کمیته حسابرسی دارای ضریب معناداری است. بنابراین می توان برداشت کرد که مدیریت ریسک دارای اثر میانجی جزئی بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و اعتبار شرکت است.

۷- خلاصه نتایج فرضیه های تحقیق:

این مطالعه به بررسی تجربی اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی (شامل اندازه و استقلال) بر اعتبار شرکت با توجه به اثر میانجی مدیریت ریسک پرداخته است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه شرکتهای فعال در بازار بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می دهند که برای اخذ نمونه آماری از روش غربالگری استفاده شده است. بر این اساس تعداد ۱۲۰ شرکت به عنوان نمونه آماری برگزیده شدند و اطلاعات آنها در خلال سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ استخراج گردید. برای بررسی روابط با توجه به ماهومی بودن متغیر وابسته از رگرسیون لجستیک استفاده شد که با استفاده از آزمون های هاسمر-لمشو و ال. آر و همچنین ضریب تعیین مک فادن، نسبت به کیفیت برازش صورت گرفته اطمینان حاصل شد. همچنین به منظور تایید یا رد اثر میانجی از تکنیک بارون و کنی استفاده شد.

نتیجه بررسی روابط و فرضیه ها در جدول ۵-۱ گزارش شده است.

جدول ۵-۱- خلاصه نتایج بررسی فرضیه های مطالعه

نتایج نهایی	فرضیه های این مطالعه
تایید فرضیه	فرضیه ی اول: استقلال کمیته حسابرسی بر اعتبار (شهرت) شرکت تاثیر معناداری دارد.
رد فرضیه	فرضیه ی دوم: اندازه کمیته حسابرسی بر اعتبار (شهرت) شرکت تاثیر معناداری دارد.
تایید فرضیه	فرضیه ی سوم: مدیریت ریسک اثر میانجی بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و اعتبار (شهرت) شرکت دارد.
رد فرضیه	فرضیه ی چهارم: مدیریت ریسک اثر میانجی بر رابطه بین اندازه کمیته حسابرسی و اعتبار (شهرت) شرکت دارد.

شرکتها به منظور تامین منابع مالی مورد نیاز خود نیاز دارند تا اعتبار مناسبی نزد سهامداران و سرمایه گذاران و به طور کل نزد عامه جامعه برخوردار باشند. این موضوع به آنها کمک خواهد کرد تا با جلب اعتماد سرمایه گذاران به تامین مالی آسانتر و کم هزینه تری دست یابند و در نتیجه توان رقابتی بالاتری به دست آورده و بر این اساس با توان بالاتر در سرمایه گذاری های مناسب، عملکرد بهتری نیز داشته باشند.

این مسئله بیش از هر چیز برای سهامداران شرکتها حائز اهمیت است. در واقع بر اساس تئوری نمایندگی مدیران ممکن است با توجه به منافع شخصی خود که عمدتاً کوتاه مدت هستند، سرمایه گذاریهای کوتاه مدت و زود بازده انجام دهند و از این حیث شرکت را با ریسک های بالاتری مواجه نمایند در حالی این ممکن است تنها به نفع خود آنها باشد و نه شرکت و سهامداران آن. بدین ترتیب وجود سازوکارهایی که این رفتارهای منفعت جویانه را کنترل نماید حائز اهمیت فراوانی است. اهمیتی که فلسفه و دلیل اصلی ایجاد و راه اندازی سازوکارهای حاکمیت شرکتی منجمله اعضای هیئت مدیره، نظام کنترل داخلی و همینطور کمیته حسابرسی شده است.

این مطالعه با رویکرد توجه به این مهم در بخش اول مطالعه تلاش کرده است تا در قالب یک مطالعه تجربی به این مسئله پردازد که خصایص و ویژگی های کمیته حسابرسی چه تاثیری بر اعتبار و شهرت شرکت برجای می گذارد.

نتایج به رد فرضیه اول و تایید فرضیه دوم رسیده است. بر این اساس مشخص شده است که اندازه کمیته حسابرسی تاثیر معناداری بر اعتبار شرکت نخواهد داشت. این مسئله را می توان به این موضوع ربط داد که اغلب کمیته های حسابرسی شرکتهای فعال در بازار

سرمایه دارای سه عضو هستند و تنها بخشی کمی از آنها از تعداد بیشتری استفاده می کنند. این مسئله باعث می شود تا دامنه داده های مربوط به این متغیر فاقد تنوع باشد و در نتیجه نتوان از آن به عنوان یک داده مناسب و قابل قبول استفاده کرد. چه آنکه در صورت تنوع بیشتر در تعداد نفرات این کمیته در شرکتهای بورسی در سالهای آینده، به نتیجه متفاوتی نسبت به یافته فعلی دست یافت.

در عین حال در مورد خصیصه دوم کمیته حسابرسی یعنی استقلال کمیته موضوع کاملاً متفاوت است. در این زمینه نتیجه به دست آمده نشان از آن دارد که با افزایش استقلال کمیته حسابرسی اعتبار و شهرت شرکت نیز افزایش خواهد یافت.

کمیته حسابرسی در واقع بازویی مهم در سازوکار حاکمیت شرکتی برای کنترل رفتارهای فرصت طلبانه مدیران است. این کمیته با قدرت تخصصی و فنی خود چنانچه از استقلال بالایی نیز برخوردار باشد قادر خواهد بود تا ضمن کنترل دقیق و علمی عملکرد مدیران خصوصاً در حوزه گزارشگری مالی، با افزایش اعتبار صورتهای مالی شرکتو همچنین سطح شفافیت شرکتی، اعتماد سهامداران و سرمایه گذاران را جلب نماید و این می تواند به منزله عاملی برای افزایش اعتبار شرکت باشد. مسئله ای که در مطالعات پرز- کورنچو و همکاران (۲۰۲۱) و رضا زاده و همکاران (۱۳۹۷)، نیز تایید شده است

در عین حال بخش دیگر یافته های این تحقیق نشان داده است که افزایش استقلال در کمیته حسابرسی علاوه بر آنکه به طور مستقیم بر عملکرد شرکت اثر مطلوب بر جای می گذارد، بلکه با افزایش توان مدیریت ریسک شرکت نیز منجر به بهبود عملکرد شرکت و افزایش اعتبار آن خواهد شد.

ریسک پذیری عنصری جدایی ناپذیر از راهبرد شرکت، محرکی برای دستیابی به اهداف و بخشی از تصمیم گیری در سازمان است. ریسک را می توان به عنوان احتمال وقوع رویدادهایی در سازمان دانست که مانع رسیدن به اهداف می شوند (رای، ۲۰۰۸).

رهنمودهای بین المللی مدیریت ریسک ایزو ۳۱۰۰۰ در سال ۲۰۰۹ با عنوان «مدیریت ریسک، اصول و رهنمودها»، به صورت استاندارد تدوین شده است. این استاندارد راهنما و مبنایی برای سازمان ها به منظور بهبود مدیریت ریسک فراهم می آورد. هیأت مدیره با استفاده از اطلاعات کافی، سهامداران را از اجرای مؤثر مدیریت ریسک یا وجود ضعف در

آن آگاه می سازد؛ بدین منظور در بیش تر کشورها، مقررات و آیین نامه هایی برای تحقق این امر بیان شده است (مدیران بورس اوراق بهادار کانادا، ۲۰۱۰).
توانایی ارزیابی و پاسخگویی به چگونگی مدیریت ریسک یک شرکت به دلیل اثرگذاری شرکت بر ذی نفعان و بازارهای ملی و بین المللی، به ارتباطی فراتر از ارتباط میان سهامداران و هیأت مدیره منجر می شود.

مدیریت ریسک به ریسک ها و فرصت های مؤثر بر خلق یا حفظ ارزش می پردازد و فرآیندی است که به هیأت مدیره، مدیریت و سایر کارکنان در تدوین راهبرد سازمان، شناسایی رویدادهای بالقوه مؤثر بر واحد تجاری و تعیین میزان دستیابی به اهداف با توجه به میزان ریسک پذیری آن، کمک می (رحیمیان و زمانی فرد، ۱۳۹۳). فرآیندهای مدیریت ریسک برای اثربخشی بایستی با سیستم های مدیریت سازمان یکپارچه شود. مدیریت ریسک برای حمایت از تصمیم گیری مدیران با عوامل دیگری مانند منابع انسانی، بودجه بندی و سیاست های اخلاقی پیوند می خورد (اسدی و اصغری، ۱۳۹۳).

کمیته حسابرسی به عنوان یکی از ارکان اصلی نظام راهبری شرکتی و همچنین یکی از مهم ترین کمیته های تخصصی هیئت مدیره، موجب تقویت، سلامت و کیفیت گزارشگری مالی، بهبود کیفیت کنترل های داخلی، بهبود عملکرد حسابرسان کمک به هیئت مدیره برای ایفای مسئولیت پاسخ گویی و اطمینان از انطباق فعالیت های این واحدها با قوانین و مقررات آمره و همچنین موجب جلوگیری از اعمال غیرقانونی مدیریت می شود (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۳). بنابراین واضح است که نقش مهمی در کنترل ریسک خواهد داشت. خصوصاً آنکه با تعداد نفرات بیشتری از افراد متخصص تر و مستقل تر اداره شود. این یافته را می توان همسو با مطالعات غلامپور (۱۳۹۹)، صفری و همکاران (۱۴۰۰) و تای و همکاران (۲۰۱۹) دانست.

منابع فارسی :

آزادی کیهان، مشکی مهدی و مجتبی سمیع پور (۱۳۹۴)، نقش استقلال و تخصص مالی کمیته حسابرسی بر افشای اطلاعات مالی، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت و حسابداری با رویکرد ارزش
آذر، عادل. منصور مومنی. (۱۳۸۹). «آمار و کاربرد آن در مدیریت»، جلد اول، چاپ چهاردهم، انتشارات سمت، تهران.

اسکات، ویلیام. (۱۳۸۸). تئوری حسابداری مالی، علی پارسائیان، جلد اول، تهران، ترمه اعطایی زاده، رضا؛ فرزاد نعمتی و زهرا دانشورعالی، ۱۳۹۳، نقش کمیته حسابرسی در کیفیت گزارشگری مالی، کنفرانس بین المللی مدیریت در قرن ۲۱، تهران، موسسه مدیران ایده پرداز پایتخت ویرا

و تامین مالی، ترجمه: هادی اصل سرای و محمئ حسن، تهران: پژوهشکده بیمه. پور زمانی، زهرا، کریمی، علی (۱۳۸۹)، اثر مدیریت موثر ریسک بر سطح عملکرد شرکت‌ها، مجله مطالعات مالی، شماره ششم، صص ۱۸ - ۱

تختائی، نصرالله، محمد تمیمی و زهرا موسوی (۱۳۹۰)، نقش کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی، حسابدار رسمی، شماره ۱۵، صص ۵۶-۴۵.

ثقفی، علی و عرب مازار یزدی، مصطفی. (۱۳۹۰). " کیفیت گزارشگری مالی و ناکارایی سرمایه گذاری "، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال دوم، شماره چهارم، صص ۲۰-۱ جونز، چارلز پی. (۱۳۹۱). مدیریت سرمایه گذاری، رضا تهرانی و عسگر نوربخش، تهران، انتشارات نگاه دانش

حافظ نیا، محمد رضا و سرمد، غلامعلی. (۱۳۸۱). «مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی»، تهران، انتشارات سمت.

خانی، عبدالله و افشاری، حمیده (۱۳۹۲)، نابهنجاری تأمین مالی و نابهنجاری سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، دوره ۱۴، شماره ۲، صص ۴۶-۳۱ دارابی، رویا و اجتهادی سحر (۱۳۹۴)، بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله حسابرسی: نظریه و عمل، سال دوم، شماره ۳، صص ۹۰ - ۷۳

راس، استفان. (۱۳۹۱). مدیریت مالی نوین، علی جهانخانی و مجتبی شوری، جلد اول، تهران، انتشارات سمت

رجبی، روح الله (۱۳۸۳)، عوامل موثر بر قدرت حرفه ای حسابرسی مستقل، پایان نامه دکتری، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده مدیریت و حسابداری.

رحیمیان، ناصر؛ توکل نیا، امیر و تیرگری، محمد (۱۳۹۶)، بررسی ارتباط انحنایی ساختار سرمایه با عملکرد و ارزش شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، شماره ۱۹، صص ۷۹-۶۷.

رضایی، فرزین و کاظم تبریزی، فرناز (۱۳۹۲)، اثر روشهای تامین مالی خارجی بر بازده آتی شرکت‌ها با

_____ بررسی اثر واسطه مدیریت ریسک بر رابطه بین خصوصیات کمیته...

ریاحی بلکویی، احمد. (۱۳۹۱)، تئوریهای حسابداری، علی پارسائیان، تهران، ترمه
رویایی رمضانعلی و محمد ابراهیمی (۱۳۹۴)، اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی را بر سطح افشای
داوطلبانه اخلاق، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، سال هفتم، شماره ۲۵، صص ۷۱ - ۸۸
زارعی، علیرضا، قاسمی، معصومه (۱۳۹۵)، اثر ویژگی های حسابرسی بر کیفیت گزارشگری
مالی، مجله بررسی های حسابداری، دوره ۲، شماره ۱۲، صص ۴۳-۶۴

سازمان بورس و اوراق بهادار (۱۳۹۱)، منشور کمیته حسابرسی، قابل دریافت از [www. seo. ir](http://www.seo.ir) .

سجادی، سید حسین؛ حاجی زاده، سعید و نیک کار، جواد. (۱۳۹۱). " اثر هزینه های
نمایندگی و کیفیت گزارشگری مالی بر ریسک سرمایه گذاری در شرکت های بورسی " ، مجله
بررسی های حسابداری و حسابرسی ، دوره ۱۹ ، شماره ۳ ، صص ۲۱-۴۲
سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس و حجازی، الهه. (۱۳۹۰). «روش های تحقیق در علوم رفتاری»،
چاپ بیست و یکم، انتشارات آگه، تهران.

سوری، علی. (۱۳۸۹). اقتصاد سنجی، چاپ اول، نشر فرهنگ شناسی، تهران.
شباهنگ، رضا. (۱۳۸۴). مدیریت مالی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی
سازمان حسابرسی. چاپ هشتم، جلد اول و دوم.

صفری، نسرین و شفیعی بهروز، علی و جعفری، علی، (۱۴۰۰)، بررسی اثر مدیریت ریسک بر
اعتبار شرکت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، نهمین کنفرانس بین
المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار، تهران

طالب نیا، قدرت اله، حمید رضا و کیلی فرد، و منصوره شهسواری (۱۳۸۹)، بررسی اثر وجود
کمیته حسابرسی و جذب اعتماد سرمایه گذاران جهت سرمایه گذاری در شرکت های پذیرفته شده
در بورس تهران، حسابداری مدیریت، سال سوم شماره ۴، صص ۳۵ - ۴۸.

طهماسبی خورنه، سعید؛ ایوانی، فرزاد و اردشیری، جواد (۱۳۹۷)، بررسی رابطه متقابل شهرت
شرکتی و عملکرد مالی با استفاده از سیستم معادلات همزمان 3SLS، پژوهش های مدیریت در
ایران، دوره ۲۲، شماره ۱، صص ۱۱۹ - ۱۴۱

عسگری، روح الله و قاسمی، مازیار، (۱۴۰۰)، مدیریت ریسک شهرت، دوازدهمین کنفرانس
بین المللی مدیریت استراتژیک، تهران، <https://civilica.com/doc/828483>

علوی طبری، حسین و راضیه عصابخش (۱۳۸۹)، نقش کمیته حسابرسی و بررسی موانع ایجاد
و به کارگیری آن در ایران، پیشرفت های حسابداری، دوره دوم، شماره ۱، صص ۱۷۷-۱۵۵.

غلامپور، اشکان (۱۳۹۹)، بررسی نقش هیئت مدیره و کمیته حسابرسی در مدیریت ریسک در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آمل
فخاری، حسنین؛ محمدی، جواد و حسن نتاج کردی، محسن (۱۳۹۴)، بررسی اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر مدیریت سود از طریق اقلام واقعی، مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۴۶، صص ۱۴۶-۱۲۳

فروتن، امید، خلیلی محسن (۱۳۹۴)، ارتباط بین حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکت بر اساس رگرسیون فازی، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۲۵، صص ۱۳۹-۱۲۱
قالیباف اصل، حسن، رضایی، فاطمه (۱۳۸۷)، بررسی ترکیب هیئت مدیره بر عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، شماره ۲۳، صص ۳۳-۲۱
کوکبی، صدریه و کردلویی، حمیدرضا (۱۳۹۴)، اثر کارایی عملکرد حسابرسی داخلی و کمیته حسابرسی بر تجدید ارائه صورت‌های مالی، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، شماره ۱۶، صص ۳۴-۲۷

ماهنامه تدبیر، علمی آموزشی در زمینه مدیریت (۱۳۸۵)، مدیریت ریسک، رویکردی نوین برای ارتقای اثر بخشی سازمان‌ها، سال هفدهم، شماره ۱۶۹، صص ۴۳-۳۰

Ambroise, L., & Prim-Allaz, I. (2017). Reputation risk: Anticipation and management of reputation failure. In C. Berard, & C. Teyssier (Eds.), Risk management: Lever for SME development and stakeholder value creation (pp. 65e83). Wiley-ISTE.

Aksu, M., Espahbodi, H., 2016. The impact of IFRS adoption and corporate governance principles on transparency and disclosure: the case of borsa istanbul. *Emerg. Mark. Finance Trade* 52 (4), 1013-1028.

Ashbaugh, H., Daniel, W. C., & Ryan, L. (2006). The effect of corporate governance on firms' credit ratings. *Journal of Accounting and Economics*, 42(1e2), 203e243.

Badolato, P.G., Donelson, D.C., Ege, M., 2014. Audit committee financial expertise and earnings management: the role of status. *J. Acc. Econ.* 58 (2-3), 208-230.

Beasley, M., Branson, B., & Hancock, B. (2016). The state of risk oversight report: An overview of enterprise risk management practices. Raleigh, NC: Poole College of Management.

Bajra, U., Cadez, S., 2017. The impact of corporate governance quality on earnings management: evidence from European companies cross-Listed in the USA. *Aust. Acc. Rev*

Bajra, U., Cadez, S., 2018. Audit committees and financial reporting quality, *Economic Systems*. <https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2017.03.002>

Bajra, U., Cadez, S., 2017. The impact of corporate governance quality on earnings management: evidence from European companies cross-Listed in the USA. *Aust.*

Bantleon, U., Bassen, A., D'Arcy, A., Hucke, A., Kohler, A.G., Pedell, B., 2011. Implementation of Article 41 of the 8th EU Directive in the EU member states –impact on internal governance mechanisms. *Int. J. Corporate Gov.* 2 (2), 140.

Bharath , T.,J.Sunder , and S. Sunder . 2008 . Accounting quality and debt contracting . *The accounting review* 83 : 1-28 .

Biddle,G.,G.hilary,and R.verdi. 2009,how does financial reporting quality relate to investment efficiency? . *journal of accounting and economics* 48,112-131.

Callen,J.L.,andFang,X. (2013). “Institutional Investorstability and Crash Risk: Monitoring or Expropriation?” *Journal of Banking & Finance*, 37(8), 3047–3063

Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, April, Neal, Terry L., 2006. Audit Committee Financial Expertise, Competing Corporate Governance Mechanisms,

Cardilalls, H.B., Lee, E., Walker, M., Zeng, C., 2014. Incentives or standards: what determines accounting quality changes around IFRS doption? *Eur. Acc. Rev.* 24(1), 31–61.

Chen,F.,O.Hope,Q.Li,and X.Wang.2011.financial reporting quality and investment efficiency of private firms in emerging markets.*The accounting review*86,1255-1288.

Cadez, S., Guilding, C., 2008. An exploratory investigation of an integrated contingency model of strategic management accounting. *Acc. Organ. Soc.* 33 (7–8), 836–863

Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, April, Neal, Terry L., 2006. Audit Committee Financial Expertise, Competing Corporate Governance Mechanisms, and Earnings Management. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=887512>

Cohen, J., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. (2014). Enterprise risk management and the financial reporting process: The experiences of audit committee members, CFOs, and external auditors. Boston, MA; Boston College: Working paper.

Črnigoj, M., Verbič, M., 2014. Financial constraints and corporate investments during the current financial and economic crisis: the credit crunch and investment decisions of Slovenian firms. *Econ. Syst.* 38 (4), 502–517.

Dhaliwal, D., Naiker, V., Navissi, F., 2010. The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemp. Acc. Res.* 27 (3), 787–827. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1911-3846.2010.01027.x>.

Dechow, P.M., Sloan, R.G., Sweeney, A.P., 2002. Detecting earnings management. *Acc. Rev.* 70 (2), 193–225. <http://dx.doi.org/10.2307/248303>.

Dechow, P.M., Kothari, S.P., Watts, L.R., 1998. The relation between earnings and cash flows. *J. Acc. Econ.* 25 (2), 133–168

DeGeorge, F., Patel, J., Zeckhauser, R., 1999. Earnings management to exceed thresholds. *J. Bus.* 72 (1), 1–33.

Dezort, F.T., Hermanson, D.R., Archambeault, D.S., Reed, S. a., 2002. Audit committee effectiveness: a synthesis of the empirical audit committee literature. *J. Acc. Lit.* 21, 38–75.

Dhaliwal, D., Naiker, V., Navissi, F., 2010. The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemp. Acc. Res.* 27 (3), 787–827.

Daniel, N. D., D. J. Denis, and L. Naveen. 2002. Sources of financial flexibility : Evidence from cash flow shortfalls . working paper . purdue university .

Dechow, P., and I. Dichev. 2002. The quality of accruals and earnings : The role of accrual estimation errors . *The accounting review* 77, 35-59 .

Francis, J., R. Lafond, P. Olsson, and K. Schipper. 2004. Cost of equity and earning attributes. *The accounting review* 79, 967-1010.

Hall, E. H., & Lee, J. (2014). Assessing the impact of firm reputation on performance: an international point of view. *International Business Research*, 7(12), 1.

Hall, B., and J. Learner. 2010. The financing of research and development and innovation . *Handbook of the economics of innovation*, 610-638.

Hayes, R.M., 2014. Discussion of Audit committee financial expertise and earnings management: the role of status by Badolato, Donelson, and Ege (2014). *J. Acc. Econ.* 58 (2–3), 231–239

Hooper, V., Sim, A.B., Uppal, A., 2009. Governance and stock market performance. *Econ. Syst.* 33 (2), 93–116.

Jeanjean, T., Stolowy, H., 2008. Do accounting standards matter? An exploratory analysis of earnings management before and after IFRS adoption. *J. Acc. Public Policy* 27 (6), 480–494

Jensen, M. 1986. The agency cost of free cash flow, corporate finance , and takeovers. *American economic review* 76, 323-329 .

Jensen, M., and W. Meckling. 1976. Theory of the firm : Managerial behavior , agency costs and ownership structure . *Journal of financial economics* 3 , 305-360 .

Kothari, S.P., S. Shu, and P. Wysocki. 2009. Do managers withhold bad news ? *Journal of accounting research* 47, 241-276 .

Lin, Z. J.; and M. ming (2009), “The Impact of Corporate Governance on Auditor Choice: Evidence from China”, *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, pp. 44-59.

Lawrence, Z. J. and M. Liu. (2009). the Impact of Corporate Governance on Auditor Choice: Evidence from China. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 18, pp44-59.

McNichols, M. 2002. Discussion of The quality of accruals and earnings : The role of accrual estimation errors . *The accounting review* 77, 61-69 .

Miller, M. H., and F. Modigliani . 1966. Some estimates of the cost of capital to the electric utility industry . *American economic review* 56 (3) : 333-391.

McDaniel, L., Martin, R.D., Maines, L.A., 2002. Evaluating financial reporting quality: the effects of financial expertise vs. financial literacy. *Acc. Rev.* 77 (s-1), 139–167

- Miko, N.U., Kamardin, H., 2015. Impact of audit committee and audit quality on preventing earnings management in the pre- and post- nigerian corporate governance code 2011. *Procedia Soc. Behav. Sci.* 172, 651–657
- Myers, J.N., Myers, L.A., Skinner, D.J., 2007. Earnings momentum and earnings management. *J. Acc. Auditing Finance* 22 (2), 249–284
- Naranjo-Gil, D., 2016. Role of management control systems in crafting realized strategies. *J. Bus. Econ. anag.* 17 (6), 865–881
- Nashwa, G., (2015), "The role of audit committees in the public sector ", *The CPA .3 Journal*, pp. 42-43.
- O'Brien, R.M., 2007. A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. *Qual. Quantity* 41 (5), 673–690.
- Perez-Cornejo, C., Puente, E., & Garcia, J, B. (2021). How to manage corporate reputation? The effect of enterprise risk management systems and audit committees on corporate reputation, *European Management Journal*, 37:505-515
- Porter,R.(2008).Managerial control of voting rights: financing policies and the market for managerial control.*Journal of Financial Economics*,20(1&2),25e54.
- Portes, A. (2018). "Social Capital: Its origins and applications in modern sociology." *Annual Review of Sociology* .24-1:24
- Peecher, M.E., 2002. Discussion of evaluating financial reporting quality: the effects of financial expertise vs. financial literacy. *Acc. Rev.* 77, 169–173
- Ramney ,J & Staniaret,L(2015). Ownership, capital structure and financing decision: Evidence from the UK , *the birstish accounting Review* ,1e16.